

ȘCOALA NOASTRA

Revistă pedagogică culturală a corpului didactic primar din jud. Sălaj

---

ASPECTE DIN INVĂȚĂMÂNTUL NOSTRU.

Fiecare început de an școlar ne impune noi orizonturi de vederi în cercetarea și verificarea problemelor puse la temelie școlii. Nimeni nu poate tăgădui astăzi importanța primordială a acestei instituții în evoluția unei națiuni. De aceea marea superioritate a națiunilor conducătoare și refacerea lor se datorește școlii. Comunitatea lor sufletească, bazată pe o cultură națională, capabilă de creațiuni sociale, ridică prestigiul moral și material al națiunii. Căci școala este focarul de unde pornesc toate puterile pentru marile realizări sociale. Cultura adevărată este numai acțiunea sufletească care dă naștere la realizări sociale de interes și prosperare generală. Deci cunoscând și apreciind, alte popoare, importanța școlii în adevăratul ei sens, o pun pe primul plan al preocupărilor în gospodăria de stat.

La noi, nu s'a ajuns încă la aceasta înțelegere. Se vorbește mult și se aduc elogiile chiar acestei instituții, în realitate, însă, este lăsată pe planul ultim, pentru a-și continua viața ei de „Cenușotcă“. Și pentru a nu crede nimeni că exagerăm în această afirmație, poate privi în lungul și latul satelor noastre, unde școala e privită ca o adevărată povoaară. O mentalitate șubredă planează deasupra ei, din care cauză nu se bucură de cuvenita considerație materială și morală. Aspectul ce ni-l prezintă, sub raport material, este destul de trist. În coloanele acestei reviste am subliniat de repețite ori starea deplorabilă a situației materiale a școlii noastre, fără a avea însă ecoul cuvenit. Intervențiile autorităților școlare, în cele mai multe cazuri, se reduc la o corespondență intermi-

nabilă, fără a ameliora câtuși de puțin starea materială a școlai.

Învățătorul este lăsat singur, pentru salvarea ei materială, ca și când școala ar constitui un bun exclusiv a lui și nu ar fi o pârghie pentru ridicarea culturală a maselor și cel mai eficace mijloc de echilibrarea sufletească a societății.

N'am intenția a cerceta cauza acestor stări de lucruri, căci — sunt convins — le cunoaștem cu toții și, eventual, ași risca să ating unele susceptibilități. Faptul există: multe dintre organele administrative în drept, nu-și îndeplinesc îndatoririle ce le au față de școală și de multe ori îți face impresia că, patronează conștient și c'un oarecare deliciu această situație, înregistrând ca o victorie regresele școlai. Cea mai teribilă crimă națională. Ce ironie!

Pretinsele manifestări culturale dela țară, nu rare ori, au la bază alte scopuri, decât cele pentru ridicarea morală a maselor.

Analfabetismul, care distruge posibilitățile de îndreptare a vieții sociale, este încurajat de oficialitate. Statisticile oficiale ne prezintă cele mai îngrijorătoare date. Frecvența școlară în genere este scăzută. Cauza eficacității reduse a învățământului primar este faptul neaplicării sistemului de sancțiuni, care garantează, în legea din 1924, obligativitatea învățământului primar, cum o spune însuși ministrul școlaelor, dl D. Gusti.

Dar mai contribuie la această stare de fapt un întreg complex de cauze. Statul nesocotește necesitățile culturale dela țară. Căci ce s'ar putea spune altceva atunci, când având un imens număr de analfabeți și anual cca un milion de copii neșcolarizați, să fie aruncați pe drumuri, fără o bucățică de pâine miile de învățători cu diplome, dornici de muncă, lăsați să li se stângă idealul, entuziasmul și elanul tinereții. Nu este un adevărat paradox? Cu nimic nu se poate scuza nici justifica.

Am în față articolul „Stărpirea analfabetismului — minciună“ în care un vrednic preot dela țară aș-

terne pe hârtie ca un memento starea rușinoasă a unei comune fruntașe. La 400 copii recenșați avem 2 învățători și frecvența din Octomvrie 35—40 elevi, deși numai în clasa I-a sunt înscriși 136 elevi. Și câte comune nu se mai găesc în situații similare ?

Dacă e adevărat că școala este altarul de educație, luminează și cultură a neamului, să se înființeze repede și fără ezitare toate altarele necesare pentru a salva cu o oră mai repede națiunea din ruina morală și materială și existența sa viitoare.

Pentru realizare să nu se cruțe nici o jertfă și să se înmănușchieze toate forțele țării.

D. MĂRGINEANU.

INVĂȚĂTORII

Ziarul este un vad al plângerilor și doleanțelor. Un oficiu de înregistrare a nevoilor, și de transmiterea lor prin coloanele deschise marelui public, la cunoștința celor chemați să le împlinească. Numirile recente de învățători ne-au adus o serie impresionată de astfel de dureri și de cereri. Iată-le în rezumat.

Deciziile din vară ale ministerului instrucțiunii anunțau facerea numirilor noi în învățământ, la inspectoratele regionale, cu precădere pentru învățătorii fără posturi ai ținutului respectiv. O deciziune din ultimul moment a hotărât altfel. Noile numiri se fac din seria 1929 pentru băieți și 1930 pentru fete. Trierea cererilor și deci numirea persoanelor s'a făcut la București, urmând ca la inspectoratele locale să se execute doar partea de secundară importanță a distribuirii locurilor.

În urma acestei hotărâri, dat fiind faptul că în Ardeal sunt foarte puțini învățători neplasați din aceste serii, în comunele județelor noastre au fost numiți în covârșitoare majoritate învățători din alte provincii și în special din Vechiul Regat.

Știm că vom fi timbrați iar cu acuzația regionalismului, apărând interesele învățătorilor Români din Ardeal, rămași înafara școlii. În ceea ce privește însă românismul și patriotismul nostru, nu-i recunoaștem nimănui îndreptățirea să ne dea lecții. Noi credem, și ne exprimăm deschis această credință, că prin aplicarea singurului criteriu al vechimii, s'a făcut o greșală. Și, după cum se va vedea, nu numai într'o singură pricină.

Conform fundamentelor a celui regionalism educativ care este o cucerire a spiritului modern și realist în învățământ și educație, școala și învățătorul își pot îndeplini într'adevăr chemarea, numai dacă prind rădăcini adânci și puternice în viața satului. Nu numai noul spirit al școlii, dar sătenii înșiși cer dascăli cunoscători ai locului, ai oamenilor și ai realităților regionale, învățători ieșiți din mijlocul lor și statorniciți cu toate interesele între ei.

În urma nouilor numiri, sunt cazuri că învățători din Cetatea Albă vin să profeseze în Munții Gilăului. Lucrul însemnează că răul de care a suferit mai mult școala primară, continuă să înflorească. Toți acești învățători numiți din alte regiuni, vor gravita, așa cum e firesc și așa cum s'a întâmplat și înainte, să se transfere sau detașeze în tinuturile lor de origină, acolo unde-i chiamă toate interesele lor personale.

Munca de învățământ, cu schimbarea în fiecare an a învățătorului, va fi discontinuă și anemică în rezultate, iar analfabetismul și întunericul vor crește și pe mai departe, cu toată cheltuiala imensă a statului în mare parte zădărnicită, tocmai prin această situație. Școala nu poate ieși decât cu deficit moral și material din toată această operațiune. Acolo unde nu are rădăcini învățătorul, nu are nici școala. Nouile numiri sunt izvorul viitoarei migrațiuni învățătoresți, iar școala primară ramâne și după cincisprezece ani dela unire, pentru o mare parte a comunelor noastre, un provizorat dureros și păgubitor. Un provizorat descurajant și primejdios. O statistică școlară cuprinzând schimbările an de an a învățătorilor din o mulțime de comune cum și situația reală a științei și neștiinței de carte din acestea, ar fi desigur nu numai semnificativă, dar de-a-dreptul uluitoare.

Învățătorii ardeleni rămași fără posturi ni-se mai plâng însă și de altceva. Pe câtă vreme înainte la școlile noastre

normale erau 8 clase și pe urmă 7, — în Vechiul Regat erau numai 6. Deci dacă în Ardeal nu sunt decât puțini învățători fără posturi din seria anului 1929 și 1930, se datorește nu faptului că ardelenii ar fi fost ocrotiți, ci împrejurării că normaliștii din Vechiul Regat, abia sunt câțiva ani de atunci, erau numiți în posturi cu doi ani înaintea ardelenilor care rămăneau să tocească băncile alor încă două clase pe cari colegii lor nu le cunoșteau.

În urma acestei situații, s'a ajuns ca la numirile de-acuma să fie doar câte 3—4 învățători ardeleni de județ. Ceeace va da mai ales în comunele în care sunt și câte doi-trei învățători localnici, fără posturi, prilej la fricțiuni inevitabile cu sătenii, la neînțelegeri și nemulțumiri.

Sunt aici numai o parte din motivele pentru cari se agită învățătorii ardeleni rămași fără posturi, dupăce mulți dintre ei au funcționat câte 2—3 și chiar 4 ani.

O vechime aproximativă, fără luarea în considerație și a altor elemente și împrejurări, credem că nu poate forma singură criteriul pentru numiri. Slăbiciunea acestui criteriu o arată de altfel în mod evident lipsa de rădăcini a școalei în viața satului, situația ei de provizorat și continua migrațiune a învățătorilor.

Prin numirile recente, credem că s'a făcut o greșală, asupra căreia cerem dlui ministru Gusti, care cunoaște satul românesc, psihologia și nevoile lui, să dispună să se revină. Învățătorii tineri ai unei provincii întregi, nu pot fi excluși dela opera de educație și luminare a satelor în care s'au născut și trăiesc.

«Patria» ca organ nu numai al unui partid politic, dar și al unanimității conștiinței românești ardeleni, ridică glasul ei alături de învățătorii tineri ai Ardealului, cerând altă soluție pentru problema lor. Mai dreaptă și mai omenească.

„Patria“.

INTELIGENȚA

II.

PARTICULARITĂȚI.

Un fapt, pentru a fi obiect de știință trebuie să îndeplinească două condiții: 1. Să aibă un domeniu specific lui în care se petrece și al 2-lea să fie posibile anumite metode pentru explorarea acestui domeniu. Dintre aceste condiții am arătat în No. 7 al acestei reviste că inteligența se bucură în plinătatea cuvântului de prima. Are un domeniu specific ei ca rezultată fiind din *sinteza* funcțiunilor intelectului. Cât despre metode, nu mai puțin putem spune. Chiar dacă unele au fost adoptate dela alte categorii de fapte, un lucru rămâne cert, însă: aplicarea lor a dus la cea mai perfectă determinare a inteligenței; *experimentul* e împrumutat dela științele naturii — aplicat, însă, cu rezerva *aprecierii* rezultatelor a adus prețioase lumini în acest domeniu atât de confuz în alte vremuri.

O enumerare amănunțită a metodelor m'ar îndepărta prea mult, poate, dela motivul punerii problemei. Le voi expune, totuși, în linii generale pentru a putea trece cu mai multă ușurință și justete la tratarea subtitlului.

Problema metodelor de cercetare a inteligenței s'a pus din timpuri vechi și a fost rezolvată într'un mod potrivit concepției asupra ei. În epoca de concepere parțială a ei avem metode numai parțiale de determinare.

În general metodele se împart în: observarea, experimentul, statistica și chestionarul — fiecare cu rezerva ei după școlile psihologice. În categoria *observarea* distingem fișa individuală și anchetele iar, în *experiment* instrumentală și teste. Consider expunerea lor ca un lux de cunoștințe și trec la chestiune:

Cu o largă întrebuițare a metodelor de cercetare s'a ajuns azi la definirea celei mai de seamă legi: *variația inteligenței*, calitativ și cantitativ. Calitativ în sensul felurilor particulare de a se manifesta: tehnică, artistică, teoretică sau socială, iar cantitativ prin diferența între coeficientul de inteligență dându-ne categoriile: deficienți mintali (coef.—70), slabi dotați (70—90), normali (90—110), superiori dotați (110-130)

și eminenți (130—...). Ceeace ne aduce, ca prețioase îndrumări, legea variației inteligenței este modul cum stabilește frecvența la diferitele categorii de dotați mintali. Aci revine meritul în primul rând lui Galton ca primul care a formulat legea, adoptând pe a *variației biologice* și întrebunțând în mod științific *curba lui Gaus*. Spuneam că stabilitatea în spațiu a procentului de frecvență e una din cele mai puternice dovezi a școlii nativiste a inteligenței. S'a documentat că în tot locul procentul de distribuție a inteligenței este: 2% deficienți mintali, 18% slabi dotați, 60% normali, 18% superiori dotați, și 2% eminențe. Asupra interpretării și foloaselor ce pot fi aduse educatorilor de această ultimă stabilire am vrut să ajung cu tratarea subiectului. Dacă înțelegerea și păstrarea celorlalte date din subiect, în toată amănunțimea lor, pot fi de un folos imediat practic pentru oricare învățător, de ex.: nu garantez — în majoritatea cazurilor — acestui din urmă amănunt îi pot asigura un incomparabil folos practic.

Știe fiecare învățător că în clasa lui are 2% debili mintali și 2% eminențe mintale? L-a interesat vreodată descoperirea lor? Am trecut cu vederea multe din chestiunile principale referitoare la problemă, mă opresc însă aci cu o deosebită atenție. Da. Avem în clasa pe care o conducem și debili mintali și eminențe și descoperirea lor nu e grea. E un prejudiciu de o nuanță sentimentală greoaie față de aceste ocupații. Nu știu care ar fi adevărata cauză a strecurării lui în sufletul învățătorului, știu atât că de-i amintești de așa ceva sau te concepe ca absurd sau te consideră ca un flecar ce s'a îndepărtat mult de *realitatea biologică* a învățământului.

E dureroasă această constatare și cu atât mai mult cu cât un învățător ar trebui să facă din acest lucru o preocupare demnă de toată atenția. Și în acest punct, școala normală a îndepărtat mult pe învățător de sensul nobil al acțiunii lui. Teoria i-a ucis elanul în direcția acestor interesări și aci stă în mare parte originea prejudiciului anunțat. Ca o paranteză, așa aminti și modul cum sunt întrebunțate în școala normală orele de «datoriile învățătorului»; Câți învățători știu de pe băncile școlii ținerea și conducerea scriptelor școlare sau ale comitetului școlar?

Descoperirea celor dotați pe care îi ai în clasă nu e lucru greu. Chiar dacă nu mănuești metodele în totalitatea lor,

totuși ajungi a-i descoperi. Cu puțină răbdare și lectură — 1 oră pe săptămână pentru acest lucru — ajungi ca să-i identifice folosind o oră din programul unei săptămâni. Munca nu-i o pierdere de vreme. Că n'ai să faci din ei «filosofi» nu te îndreptățește întru nimic a neglija acest lucru, căci și de rămân tot țărani apoi ei sunt *țărani luminati* pe care contează mai mult viitorul țării decât pe *domnii întunecați* la minte.

Nu vom putea prospera ca individualitate națională decât prin valorificarea dotațiilor neamului. Ridicarea eminențelor la înălțimea hotărâtă prin legile firii și remedierea demenței măcar atât cât și-ar putea câștiga singuri existența scutind societatea de plaga cerșetoriei, e *un imperativ al învățământului de azi* și nu un lux precum se crede în mare parte.

Învățătorului, și în primul rând celui dela țară, fiindcă țărănimea e majoritatea neamului, îi revine acest lucru.

Trebue să avem și noi eminențele intelectuale — ne asigură legea variației inteligenței. Unde sunt? Nu știm. Știm doar atât că pentru rezolvarea oricărei mari probleme de stat avem nevoie de «*experti*» și «*tehnicieni*» streini, bugetivori paraziți ai neamului pe care îi suportă inocent țaranul, inocență rezultată din ignoranța dascălului său.

E nesocotit azi învățătorul, e jertfit; el nu trebue să uite însă chemarea sfântă ce o are de-a asigura *viitorul* neamului; ziua de azi să-l intereseze mai puțin. Ridicarea neamului n'o va putea aduce el decât ciopliind zi de zi *stânca sănătoasă* ce o pune la temelie lui și grămădind deoparte pe cea slabă.

Să se oprească și asupra acestui lucru modificările ce vor să se aducă învățământului primar.

V. Pupăză

inv. stud.

CHESTIUNI ACTUALE.

AUTONOMIA ȘCOALEI.

Învățătorul e doritor de lumină... Școala i-a vorbit atât de des de o lumină a minții, și se trudește cu sufletul ca să poată ajunge la dânsa. Răsfoiește cărțile învățătorilor, cari îi povestesc, experimentează încercările din trecut și prezent; ba

încearcă însuși cărările viitorului. Lumina cea prețioasă însă este așa de greu de găsit.

Noi, învățătorii confesionali gr.-cat., avem credința că vedem steaua cea mai luminoasă la magii bisericii gr.-cat., și poate am fost intoleranți față de lumina altor confesiuni. Erau pe timpul expansiunii credințelor religioase în Ardeal și era greu de găsit drumul cel mai luminos.

Astăzi suntem în timpul modern, când se vorbește de autonomia școlii, în timpul care se laudă cu expansiunea discuțiilor științifice și a metodelor obiective. Numai întâlnești magi, care să te îndemne a urma orbește stelele de pe cer, ci întâlnești tovarăși de convingere și iubitori de idealuri! Aceștia nu-ți zic: crede fără a cerceta; ci îți zic: cercează pentru a crede împreună cu noi!

Ei bine. Ia'n seamă tinere învățător! Acești sfătuitori te cunosc pe tine prea bine; și tu ar trebui să-i cunoști cât de bine. Cu mijloacele lor de convingere fac apel la sufletul dascălesc pentru organizarea școlii pe o temelie sigură, unitară națională.

Și tu, învățător, ești tot, ca în vremile cele vechi, un instrument, numai că acum, tu nu ești condus după unghiul sub care privea steaua magilor... ci după unghiul moral pe care va ști cineva să-l dea voinței tale... Gândirea ta este tot așa neliberă; aparențele însă sunt altfel.

Acei cari vorbesc de autonomia școlii, manifestează mai curând un sentiment al sufletului, decât o convingere de principii.

După înfăptuirea unirii, se vorbea de autonomie în chip entuziast, fiindcă se detesta amestecul intereselor confesionale și politice regionale în conducerea școlii; se lauda autonomia, fiindcă se critica aservirea.

Învățătorii exprimau dorința de a se vedea înlăturat din școală tot ce nu trebuia să fie... Autonomia era înțeleasă mai mult în chip negativ. Ba, unii învățători mai tineri, s'au pus în ofensivă, față de încercările organelor de control mai mici. Erau înfumurați de chaosul programelor partidelor politice, de interpretarea greșită a legii cu drepturile și datoriile corpului didactic.

Cum învățătorul în clasa lui supraîncărcată de copii, e prea trudit de munca lui zilnică pentru a susține ofensiva,

și ca să mai aibă dorința de a se întreba care e rostul organelor de control în învățământ; iar așa zisul superior, revizor subrevizor, nu-i mult deosebit, în reflexiile sale filosofice asupra vieții școlare, de a muncitorului din clasă; omul superior e și el, tot un meseriaș, tot așa de opac pentru gândul superior ca și un simplu dascăl, «ofensiva» sub iubirea frățească s'a topit evolutiv-spiritual pentru binele și propășirea școlii poporului, unde aprig se frământă viața și așteptăm învierea unui viitor ce prin el însuși să fie slavă.

Omul-dascăl ține să fie văzut. Din punct de vedere al poziției sale față de *știința educațiunii*, care rămâne temelia solidă pentru autonomia școlii cât și din cel al vieții dascălești creatoare, sufletele se împart în trei categorii: suflete cari iau în ele lumea fără a avea nimic de spus dela ele asupra ei: e majoritatea învățătorilor *pasivi*; apoi, suflete cari ar avea ceva de spus, nu pot, și-și caută pe altele mai fericite ca ele, cari să le exprime gândurile: sunt aproape toți învățătorii ce-i avem, cari trăesc prin sufletul altora, mai mult ori mai puțin interes, după cât pot primi în ei din bogăția altor suflete; în sfârșit ar fi câți-va care au ceva de spus în sfera lor, și pot spune: în diferite forme, lozinca și credința lor, e muncă și optimism, pe aceste suflete dascălești de al treilea fel, să sprijină toată nădejdea vremilor viitoare de realizarea autonomiei școlii.

Cei cari dețin puterile publice au început să ia în considerare aceste tipuri și categorii de învățători și să le dea tot concursul pentru verificarea și introducerea lor în organizația școlii ca factori decizivi.

E drept, față de propriul său suflet «cunoaște-te pe tine însu-ți» a lui Socrates prea puțini învățători au adevărată măsură a puterilor lor. Mulți învățători sunt înclinați sau să ignoreze lipsurile lor, sau să justifice prin explicații propriile greșeli. În lunga cariera mea de învățător, am observat, că, nu există nimic mai bun împotriva acestei supra prețurii de sine decât punerea la probă a fiecărui individ în fața opiniei publice a conferințelor didactice. Aici înțelegem abia cât de mult lipsește încă, îndârjirea de întrecere, muncii noastre și am vrea să stăpânim în cuvinte, cu frământătoare voință.

Autocritica pe care ne-o oferă morala zilnică, nu e suficientă, pentru că de se face, nu se face cu temei. Chiar dacă

au ei înșiși nevoie de alinare și mântuire și și-o caută la organele de control, când ajung pela dânsii, pe cari însă nu-i crede sinceri și obiectivi, așa mulți rămân cu scăderile lor omenеști-dăscălești până la pensia «binemeritată».

Dacă considerăm problema învățământului numai din punctul de vedere al programelor și din punct de vedere al metodelor în raport cu programele și dacă autoritatea școlară a avut grija să comunice cu corpul didactic cele mai bune procedee și metode în regulamente și instrucțiuni de programe, iar chestiunea cunoașterii sufletului, a științei educațiunii a rămas cu totul afară de preocupările celor mai mari și mai mici nu se poate vorbi de autonomia școliei.

La ori și ce propunere nouă, care se face în materie de învățământ: la orice lege nouă, prin care se încearcă o îmbunătățire a organizațiunii școlare cei ce vor autonomia școliei nu trebuie să aibă decât o singură grijă și anume: care este adevărul științific și care e poziția învățătorului în fața adevărului științific? Ne ocupăm, noi, cei cu pregătiri modeste, de predilecție, cu unele valori și nu cu altele?

Din postul meu de veghe... la manifestările învățătoarești care au putut fi cu folositoare roade, am putut constata: cutare vorbă se poate să fie luat-o dela cutare scriitor; cutare imagine poate să fie o reminiscență dela altul: cutare idee poate să fie desfășurarea sau continuarea teoriei altuia, cutare tip și-a fost poate sugerat de cetirea unui roman, etc...

Cel ce scrie aci în jurul problemei «autonomia școliei,» a avut scaunul său recunoscut în conferințele învățătorilor și am avut îndrăzneala să trag drumuri și cărări pentru viitor... Am cunoscut fața și dosul, și fața dosului și dosul feței cunoștințelor, a practicelor pedagogice și sociale-morale ale învățătorilor, cu dizertațiuni citite, și a celor cu lecțiile de aplicație cu elevii la întrunirile învățătoarești.

Ti-a făcut impresia că sunt stăpâni pe materia tratată, ba fost'au și convorbiri cuviincioase, obiective chiar asupra subiectelor, dar după cea mai scurtă discuție, critică, am ajuns la fund: ceeace rămâne nu e trecut prin ciur. Nu s'a făcut cu recunoștința separația bunurilor, pe cari sufletul nostru, afinitar electiv e în stare să le urmărească:

Nici cei criticați, nici criticienții, nu și-a făcut socotelile

de cassă, ca să se fi prezentat cu bagajul lor *propriu*, chiar dacă ar cântări numai un dram.

Învățătorul e plin de intenții fără forță și cade la primul scrutiniu public, ca un mic Prometeu care are în pieptul său vâlvătaia remușcării că n'a știut decât să se arză singur cu focul furat. Din aceasta poziție specială a sufletului dăscălesc față de el însuși decurg pentru viața școlară a satelor diferite caracteristice pregnante care conturează viața tineretului școlar.

Ferice de cei cu focul *energiei vii* cari urcă stâncile chemării cu puterea de judecată conștientă a spiritului ce are o *putere* neînvinsă de a pătrunde în esența problemelor învățământului poporal-național și o *credință vie* într'o activitate misionară social-culturală, adânc iubitoare pentru prepararea întregii mulțimi, a fraților, dela sate.

În și prin acești învățători prevăd renașterea sufletului școalei pentru o *autonomie cu un înțeles pozitiv*.

Iată dară, pentru autonomia școalei chem la înălțare pe învățători cu cuvintele: „*Amice, ascendite superius! Prietenilor urcați mai sus*“.

E. Pocola.

MONOGRAFIA

Școalei primare de Stat din comuna Hurezul Mare, jud. Sălaj.

de Traian Cionfi

inv. dir.

— Urmează din No. 7. pag. 244 —

Dar dreptatea deși e apăsată și silită a se reface încâtva pe un timp oarecare, totuși trebuie ca se învingă. Preotul Noac deși a fost internat 9 zile; descoperitu-se-au nevino-văția sa și după prinsore de 9 zile cu judecata comitatensă e lăsat liber și în 26 Martie 1848, târziu seara, parochul român de Hurez, Moise Sora Noac și-imbrațisează familia sa intristată și revede poporul său iubit și român și în 27 Maiu merge și rânduesce școla pentru care a suferit temniță ordinară. Revoluția s'a continuat dar școala din Hurez nu și-a închis porțile, ci-și continuă activitatea cu mai mult zel, cu mai mare râvnă.

De fapt preotul Noacu a fost și un priceput măestru în

ale învățământului și educației. Cu fiecare ocazie a vizitării școlii își însemna observațiile precum și îndrumările date. A organizat disciplinar pe copiii de școală în felul ca ei înșiși să se supravegheze nu numai în localul școlii ci și în timpul mersului la și dela școală. Pe fiecare stradă numea câte un curatoriu (șef) care avea următoarea îndatorire scrisă de însuși Noacu în protocol: «Curatorii vor avea strinsa datoriția a tine rendul cel bun în școlă și pe uditia, și acasă a cerca care nu s-ar porta omenesce. Și pe care l-ar sci vinovat cu sudalmi, pumniri, impingeri, sau alte escesuri ei vor areta fora partinire inse nu din ura, invidie, ci după dreptate apoi de voru fi și ei buni voru luva renumeratia la capetul semestrului.» Curatorii purtau cu ei un baston cu panglică roșie, drept semn distinctiv și autoritar.

În 9 Nov. 1849 oprește memorizarea ungurească.

În mai multe rânduri înseamnă că intrând în școală a găsit pe învățător supărat, fără voie, că nu și-a primit leafa.

În anul 1850 obligă și pe fete să urmeze școala. Interesantă e notița din 18 Iunie 1850: «S-au adunat și fetitiile la numeru 26 la invetiatura, dintre quari au remasu acasa a lui Virag Dimitrie quare au și suduit spurcat pe fetele chiamatorie.»

În 13 Iunie a însemnat: «Readunându-se scolari dupa trecutele serbatori am mai visitatu școlă și am mai îndreptatu ordinea între scolari. Mihailu a lui Virag Ioan aflându-se fugariu sa canonit.»

Învățătorul Dimitrie Marcuș avea cvalificație dela preparandia din Careii Mari. Era om deștept și cumpătat. El a stat mai mulți ani în sat și era totodată și cantor. Preotul Ioan Mihalca l-a cunoscut personal și l-a caracterizat în felul următor: «Altcum cantor inv. D. Marcuș a fost 32 ani în oficiul său în Hurez și toți și-aduc și azi aminte de el ca de un cantor și invetiator esemplar și elevii lui și astadi sciu scria ceti și canta în biserică, deci trebuie să-i aducem tributul de recunoscintiă binemeritată barem dela noi cei ce-i putem judeca rōdele ostenelelor sale îndelungate aduse în servițiul școlii, pentru o premodesta renumerățiune din care abia și-a potut provedé cu pâine familia sa. Eu care l-am cunoscut pe betranul Marcuș abia la finea vieții sale, dar și atunci me-am mirat de paciența lui, am să zic despre el că nu a avut sci-

enjiă așa de vastă ca învețătorii de azi, inse la tot cazul a avut atâta câtă a trebuit să predee în scôlă, dar apoi acêsta o a predat cu o așa consciențiozitate și punctuositate, de care cu greu aflăm la învețătorii moderni. Scôla lui și atunci a avut 4—5 clase, de nu chiar 6 și cu elevii sei așa s-a produs din istorie, geografie, gramatică și comput, că la dorința protopopului, mergea cu elevii și la esamenele din Racova și Supurul Inferior unde secera aplause dela superiori și lauda împreunata cu o surprindere bună dela poporul credințios. Eternă-i este memoria între românii din Hurez.”

Orice alt comentariu îl cred de prisos.

«Cronic'a scolaria» a lui Mihalca Ioan se intrerupe însă, spre paguba noastră, pe data de 5 Maiu 1849; nu se știe din ce motive. Dar e totuși continuată de fiul său Romul Mihalca însă nu mai are bogăția stilistică de mai înainte a tatălui său.

De aci înainte mă voiu servi de condicile și protocoalele bisericesti, spre a putea reinvia în cadrele ei adevărate istoria trecutului acestei școli, cu toate greutățile și bucuriile ei apuse.

În anul 1880 Maiu 26, Marcuș Dimitrie se retrage și poporul alege în locu-i ca inv. pe Sighismund Benișchi care nu avea diplomă. Acesta n'a stat mult în Hurez, nici n'a desfășurat prea mare activitate, căci la 11 Martie 1884 a plecat în comuna Racova.

După el vine Samuil Sabo, tot fără diplomă și el stă numai 1 an.

La 12 Aprilie 1885 urmează învățătorul Mihail Sas. Acesta avea diploma dela Oradea și a venit din comuna Eriu-Sâncraiu. El stă de tot 3 ani în comună îndeplinind și funcțiunea de cantor. Pentru aceasta avea plată: locuință, lemne, bir, ștoale și pământ. Probabil că nu se prea înțelegea cu poporul dela care cerea majorarea plății căci convoacă adunarea pe ziua de 25 Dec. 1887, «în cauza computușului baniloru colectați pe 1887 pentru acoperirea salariului învețătorescu.» La aceasta ședință a senatului școlar, «Michailu Sasu cu fiésca umilintia supuindu-se convocari(i) presidiului si cu ce(a) mai lina anima satisface chemari(i) sale»... dând socoteală amănunțită despre cheltuiala banilor colectați și restul care a rămas să se compute în salariul său bănesc.

La sfârșitul ședinței se dă următoarea: «Adeverințiă, prin care recunosc cumca salariul meu din anul 1887-le atatu in bani catu si competintia de lemne in numeri de 62 fl. 4 orge de lemne focale le-am primitu și sum escontetatu și abdicu de tóta ulterióra pretendiune pre anulu 1887. Datu in 27 Decembre 1887 Hurediu, Michailu Szasz m. p, cantor-invetiator.» In anul următor însă a plecat din Hurez. Am intreat de oamenii bătrâni dacăoși amintesc de el ceva. Sima Gheorghe și Zaha Ioan i-au fost elevi. Dânșii spun că era om învățat și aspru. Iar dacă nu știau «lepciunea» îi bătea cu virgașul.

Urmașul său a fost inv. George Pelle care vine aici din comuna Vetiş. Interesant de relevat condițiunile ce i s'au pus cu ocaziunea angajării sale de învățator-cantor; notate în protocolul din 17 Martie 1889. Iată-le: «Curatorulu da inainte ca de sa obliga onoratulu Dnu Georgiu Pelle ca scóla regulatu ove tiene cu prunci, si cu toti poporeni va fi în pace si incapatoriu si compatibilu, subu aceste condiciune elu vomu primi.» De bună seamă că bietul Pelle n'a avut decât să se oblige că va aduce la indeplinire toate «condiciunile» de mai sus și a fost angajat «per unanimiter».

(Va urma)

OPT ZILE IN CAPITALĂ ȘI JUR.

Ziua de 20 August era o zi posomorătă, doar soarele din când în când zâmbia ca un copil ștrengar, ascunzându-se din nou sub nori întunecoși. Monotonia ce domnea pretutindeni n'a putut împedeca plecarea mea acolo, unde aveam o prietenă credincioasă, cu care mi-am împărțășit bucuriile și necazurile, departe între streini!

Calătoria mea, prin locurile atât de cunoscute nu prezenta pentru mine așa mare interes. Surprinsă am fost în noaptea întunecoasă — văzând flăcări cari sburdalnic se înălțau sus de tot — până se pierdeau în zare! Privesc foarte uimită cum acest joc de flăcări era din ce în ce mai sălbatec făcând impresia unei erupții vulcanice. Era focul dela Copșa-

Mică. Când toată lumea din tren privea uimită la această scenă o babă bătrână zice: «Asta-i arătare dela Dumnezeu pentru păcatele noastre». Ne uitam cu ochii mari la babă și poveștile ei naive ne-a făcut să-i închidem, cucerii și de somnul care nu voia să rămână cu nimic în restanță.

Se arătau zorii zilei și răceala era mai pronunțată. Imi explic îndată această schimbare, văzând că ne găsim în orașul munților, Brașovul. Cu toată oboseala — unei nopți în tren — priveam foarte atentă un răsărit de soare cu întunecime și priveliștile atât de frumoase. În sanatoriile de munte lumea era sculată să respire aer curat. Călugării citea în cărțile lor de rugăciuni, pregătindu-se pentru împărtășire. Soarele se înălța pe neobservate și își primea încetul rotungimea furată de întunecime.

Intrasem în tunelul — Predeal -- care era așa de lung încât număraseram până la 180 până l-am părăsit. Priveliștile erau așa frumoase, în cât n'aș fi schimbat modestul geam cu un pat de puf. Cum priveam așa atentă, văd ceva alb de tot și înalt, înalt! În vârful acestei înălțimi o cruce albă! Oare ce minune o fi și asta?! Erau munții Sinaia! La poalele lor este situată Sinaia, capitala de vară. Locuințele erau toate vile, una mai frumoasă ca celelalte. Sosim în gara Sinaia, unde era un tren regal. Il priveam uimită căci nu mai văzusem astfel de tren!

Dealungul Prahovei sondele păreau stoluri de corbi. Cursul ei este repede și spumegos. Cazanele și trenurile cu petrol erau foarte dese.

După 3 ore de călătorie — pe șes — am ajuns în capitală! Coborându-mă din tren văd o gară mare cu eșiri multe, multe. Prietena mea nu mă așteptase, pe semne nu-mi promise scrisoarea!... Plec și eu unde văd că pleacă mai multă lume. Noroc că știam adresa unei mătuși a ei, că altfel cu greu o găseam. În fața gării tranvaie, automobile multe, multe. Călătorii se îndreptau spre tranvaie și automobile. Eu par'că căzusem dintr'un copac! Tranvaiul No. 15 Calea Dorobanților. Scot hârtia din buzunar cu adresa tranvaiului meu. Era exact această adresă. Tranvaiul pleacă și în urmă lasă atâtea vitrine încât nu le puteam urmări.

La prima oprire îmi iau geamantanul să mă dau jos. Conducătorul mă întrebă la ce No. Dșoară? La No. 99. Atunci

mai așteptați. A doua oprire, iar vreau să mă dau jos. Atunci conductorul foarte gentil îmi spune că la a treia oprire îmi este numărul meu. La a treia oprire mă dau jos. Privesc în jur! Mă găseam la «Roata lumii»! Pe acolo este o încrucișare de străzi și o aglomerație încât mi-a trebuit 15 minute să pot traversa și găsi colțișorul cu No. 99. Acolo era tutungeria unchiului prietenei mele.

Intrând înăuntru văd un domn care semăna perfect cu prietena mea. După prezentare unchiul foarte gentil îmi spune că Mărioara a povestit mult de mine în legătură cu viața din Secuime. Imi dă o adresă cu care plec la locuință. Acolo găsesc o Dnă foarte drăguță care mă primește bine și tratează îndată cu o cafea neagră. Până după masă la ora 4 timpul îl petrec aci. La această oră iau autobusul spre Ogrezeni, comună situată la câțiva km. de București.

Ajungând în comună, inima îmi bătea mai des ca de obicei și priveam cu nerăbdare la tot ce se perânda înaintea ochilor. La un moment văd o casă nouă; cunoscută din descrieri și opresc mașina. Era casa prietenei mele. Mama ei o femeie brunetă și simpatică mă îmbrățișează ca pe o cunoscută. Mărioara era la scaldă în Argeșul cu nisip fin.

Peste câteva minute o văd apărând, — schimbată de tot cu pieptănașul așezat dinainte — obicei ce-l împrumutase dela mine. În primul moment nu puteam vorbi, dar trecând emoția, ne-am povestit reciproc... Era o bucurie ca a copilașilor naivi, când își revăd mama lor dulce după un timp îndelungat...

Timpul trecuse pe nesimțite și întunecase. Era așa de cald în cât nu-ți venea să te culci decât pe iarbă verde. Cu o vorbă cu alta ajungem să discutăm despre culcuș. Cel mai bun loc de dormit vara — pe acolo — este pătulul. Mi-a fost frică să mă urc, dar de voe de nevoe m'am urcat. M'am simțit acolo așa bine, căci o adiere fină ne răcorea, iar podoaba nopții — luna — lucea așa frumos în cât pătulul nostru era luminat ca de lampă. Am dormit așa bine în pătul, păcat că soarele a încălzit așa tare pătulul nostru că pe la ora 6 era imposibil să mai putem dormi.

M'au impresionat mult obiceiurile de pe acolo și locurile pitorești. Neuitat o să-mi rămână zăvoiul de lângă Argeș

unde se țeseau atâtea idile! Apoi «slătarii de la Crevine» par'că-i văd cât erau de rustici!

Mi-a plăcut mult portul — în parte —, ea e păstrată din strămoși, tot așa cămașile frumoase românești. Casele sunt împodobite cu frumoase țesături naționale.

Am părăsit — Oguzenii — plecând cu prictena mea spre a vizita capitala.

Am vizitat întâi «Parcul Carol» unde era aranjată o expoziție. Prima privire aruncată spre parc ne-a impresionat. Steaguri și stegulețe — tricolor — multe, foarte multe! În schimbul taxei de 20 lei am intrat în parc. Automate, tren în miniatură, aparate de fotografiat, locuri înconjurate cu flori variate, având în mijloc fântâni (șănitoare ne răpiau privirile. Două clădiri frumoase de o parte și alta a parcului. Una în formă de C alta în formă de E cari simbolizează Carol și Elisabeta. În dos se găsește un lac mare, unde luntrașii delectează pe vizitatori. Mai sus puțin se găsește «Muzcul Militar» unde se găsesc haine și arme din timpul războaielor multe, purtate de vitejii neamului nostru...

Ne-am reîntors din parc, trecând în strada Lipscani, care este o continuitate de vitrine, în fața fiecăreia 1—2 băeți își reclamă marfa. Pe aceasta stradă este aglomerație ca într'un furnicar!

Pe bulevard, lumea se plimba alenea... Salele de cinematograf sunt la șir multe și cu variate filme. De data aceasta «Clara Bow în sânge păgân» și «Ștan și Bran aventurieri» atrăgeau mai multă lume!

Cișmigiul este cea mai spațioasă și frumoasă grădină a capitalei. Aceasta o va spune orice vizitator, văzând aleele frumoase și grupurile minunate de flori, așezate în culorile, roșu, galben și albastru. Pe aici se plimbă așa multă lume, în cât îți vine a crede că acolo se întrunește odată toată lumea din capitală.

O prăvălie foarte sistematic aranjată este «Galleries Lafaiettes» a cărei vitrine te uimesc.

Tot deasemenea «Cartea Românească» își are aranjamentul foarte frumos cu bogate vitrine.

Am vizitat «Metropola» unde este cel mai înalt loc din capitală. De prezent este în reparație. Tot în acel loc se găsește «Camera deputaților». Jos se găsește clopotul cel mare

al metropolei, care este turnat din alte clopote mai mici de pe vremea Regelui Carol I. Aceasta metropolă se spune că este zidită de C. Brâncoveanu. Acolo este și statuia «Lupoaica».

Plimbându-mă pe multele străzi, privirile au fost atrase de statui, înșirându-le pe cele reținute : Ioan Heliade Rădulescu par'că vorbește poporului. Pe fațadă este scris :

Lui Ioan Heliade Rădulescu — Românii recunoscători — 1802—1872 — Târgoviște — București — Intru viață de șaptezeci ani — Lucra cu minte cu peana cu vorba la cultura și înălțarea poporului Român M.D.C.T. — LXXIX — Pe celelalte părți sunt desemnate și scrise toate operele lui.

Statuia lui I. C. Brătianu, cum a adus în țară pe Carol I. Mihai Viteazul călare, cu căciula într'o parte te înfioară par'c'ar fi viu!

Barbu Catargiu 1808—1862 «Totul pentru patrie, nimic pentru noi».

Vizita din capitală, părea pentru mine ceva de tot schimbat. Cucoanele și dudușele erau așa fardate în cât păreau păpuși din vitrină! În timpul petrecut aici mi s'a dat ocazie să vorbesc cu fete de familie bună. Din discuții se vedea că sunt de tot decăzute moralicește. Una îmi spunea că nu s'a rugat nici de cinci ani! Apoi strandurile mixte, potopul de imoralitate, sunt foarte frecventate de tineret!

Gălăgia ce domnește în tot timpul, te face să crezi că vecinic e ziuă.

Am părăsit capitala — după opt zile — desgustată de această viață... preferând de o sută de ori mai bine viața modestă dela țară, cu pacea și liniștea ei!

Florica Sabadâșiu.

PAGINA BĂNCII.

REGULAMENTUL.

Societății de ajutor reciproc a membrilor băncii populare „*Învățătorul Sălăjan*” din jud. Salaj.

Cap. I. Înființarea și denumirea.

Art. 1. În conformitate cu dispozițiile art. 2 al. c. din Statutele băncii populare «*Învățătorul Sălăjan*» și potrivit ho-

tărării adunării generale de constituire, se înființează în cadrele băncii: «Societatea de ajutor reciproc a membrilor societari ai băncii populare «Invățătorul Sălăjan».

II. Scopul și durata.

Art. 2. Scopul Societății este:

a) Acordarea de ajutor bănesc moștenitorilor membrilor decedați ai Societății.

b) Ajutorarea membrilor cazuți în boală gravă, infirmiți cari nu-și pot câștiga existența sau ajunși în strâmtoare materială.

Art. 3. Durata Societății este nelimitată ca și a băncii.

III. Membrii. Drepturi și datorii.

Art. 4. Membrii de drept ai societății sunt toți membrii societari ai băncii, plus soțiile (soții) lor, intrând în toate drepturile și datorii dela data primirii ca membru al băncii și data achitării primei cotizații de membru. În caz de deces a membrului băncii soție (soțul) rămâne membră (membru) până la eventuală recăsătorie.

Art. 5. Fiecare membru beneficiază de avantajile prevăzute în Regulamentul de față, în condițiunile împlinirii îndatoririlor dela Art. 7.

Art. 6. Calitatea de membru și dreptul la ajutor se pierde, fără a mai putea retrace cotizațiile vărsate, prin neplata cotizațiilor cuvenite, în mod regulat pentru fiecare caz.

IV. Fondul Societății și acordarea ajutoarelor.

Art. 7. Fondul prin deces, se formează dintr'o cotizație obligatorie de 150 Lei de fiecare membru societar al băncii și soțiile (soții) lor. Cotizațiile sunt scadente în cazurile de moarte a vre-unui membru.

Art. 8. Cotizațiile se vor încasa în termen de o lună dela data decesului, prin statele de salar dela revizoratul școlar, iar membrii căror nu li se rețin cotizațiile prin state de plată sunt obligați să verse cotizațiile în numerar la administrația băncii, în termen de 30 zile, dela primirea avizului dela bancă.

Art. 9. Adunarea generală poate modifica cotizațiile.

Art. 10. De încasarea cotizațiilor se eliberează chitanțe sau livrete și de plata ajutoarelor, bonuri.

Art. 11. Cotizațiile vărsate de membrii societății nu se restituie în nici un caz.

Art. 12. Pentru fondul de ajutoare la primul deces ce s'ar ivi se vor încasa cotizațiile prevăzute la art. 7 și o taxă de înscriere de 20 Lei, prin statele de plată de pe luna Octombrie 1933.

Ăceste taxe se vor încasa și dela membrii ce vor fi primiți în viitor în Societate.

V. Acordarea și eliberarea ajutoarelor.

Art. 13. Din cotizațiile încasate, 90 la sută formează fondul pentru deces și 10 la sută fondul pentru ajutor conform art. 2 lit. b) care se va acorda în mod excepțional din caz la caz, în baza hotărârii Consiliului de administrație.

Art. 14. Au dreptul la ajutorul pentru deces moștenitorii, în următoarea ordine de preferință: soție sau soțul, copiii, părinții, frații și surorile.

Art. 15. În cazul minorității copiilor, ajutorul se încredințează tuturilor legali. Societatea își rezervă în acest caz dreptul a supraveghea și controla administrarea ajutorului, putându-l păstra în bancă sub formă de depunere.

Art. 16. Ajutorul pentru deces se calculează, luându-se de bază cuantumul cotizației înmulțit cu numărul membrilor, în momentul morții, minus 10%.

Art. 17. Ajutorul se eliberează imediat celor în drept, la cerere scrisă și prezentarea actului de deces, din partea reprezentantului legal al celui decedat.

Art. 18. Ajutoarele membrilor cari n'au lăsat moștenitor sau n'a dispus altfel prin act după la Societate precum și cele ce n'au fost, din diferite cauze, ridicate în timp de 1 an, trec pe seama Societății și alimentează fondul de ajutoare.

VI. Conducerea Societății.

Art. 19. Conducerea Societății cade în sarcina Consiliului de Administrația Băncii «Invățătorul Salăjan» controlându-se de cenzorii băncii.

Art. 20. Adunarea generală se ține deodată cu a Băncii, care ratifică activitatea Consiliului de administrație și dă descărcarea de gestiune, stabilește cotizațiile și deliberază în chestiunile litigioase.

Art. 21. Regulamentul intră în vigoare în ziua aprobării de către Consiliul de Administrație, adică 16 Octomvrie 1933.

Regulamentul de față s'a discutat și aprobat în ședința Consiliului de Administrație a Băncii «Invățătorul Salăjan» ținută în

Zălau, la 16 Octomvrie 1933.

Președinte,
Ioan Fathi.

Director,
D. Mărgineanu.

M e m b r i i :

Augustin Maxim, Ioan Rațiu, Nicolae Căprariu, I. Rognean, Dumitru Ilea, Ioan Coaciu, Iuliu Cărpinean, Gh. Nichita, Eugen Șimonca.

CĂRTI-REVISTE

— *Alexiu David*: „Situția învățământului primar din jud. Hunedoara”. Petroșeni — 1933. Intr'o interesantă și documentată broșură, ne înfățișează dl. A. David învățământul primar din județul Hunedoarei trecând în revistă toate etapele prin care a trecut învățământul poporului din acel colț de țară dela ivirea primelor licăriri a învățământului poporului și până la anul 1930. Se evidențiază în mod deosebit evoluția învățământului în prima decadă de stăpânire românească.

Felul cum e redactată, privind învățământul sub toate aspectele, reprezintă o adevărată valoare în monografia învățământului primar.

— *Progres și Cultură*. Revista Asociației Învățătorilor Români din jud. Mureș — Anul I. No. 1 — Octombrie 1933. Cu un material bogat, variază și interesant își face apariția primul Nr. al revistei „Progres și Cultură”. Primul cuvânt al Comitetului Asociației, în care se conturează programul revistei, este un călduros apel către toți factorii culturali pentru „punerea temeliei unei opere de progres și cultură dascălească și în jud. Mureș”.

Remarcăm articolele semnate de dnii: I. Puia „Tot înainte”. Dim. Todoreanu „Menirea socială a Școlii”, A. Sara „Individualitatea în lumina noilor orientări pedagogice”, Ion Bozdog „Problema Românilor

din Secuime și învățătorimea”, Dr. E. Nicoară „Cercetășia și Șoimii Carpaților ș. a.

Din partea noastră îi urăm vicață lungă, prosperare și succese depline surorii noastre mai mici, pentru a-ei putea duce la îndeplinire bunelo sale intențiuni puse în serviciul ridicării nivelului cultural și afirmarea națională, într'o regiune nu prea ridicată în aceste direcții. (d. m.)

— „Satul” anul III. No. 35 pe luna Octomvrie 1933, revistă de cultură pentru popor, conținând un bogat material ce interesează viața satelor.

Notăm proza semnată de dnii:

Andrei Udrea: Castelul Peleş. *G. Borca*: Plecarea; *Dr. V. Cristea*: Ingrășarea vitelor cornute; *Dr. Michăilescu*: Boalele păsărilor de curte; *Ștepuhin-Voinova*: Culesul viilor; *Gh. Popovici*, *D. Serbescu-Lopături*, *Gh. Nicolescu*. *Anton Oprescu*, etc., etc.

Versuri de *Ion Țurcanu*, *A. G. Delafântănele*, *Axentie Opresanu*, etc.

Folklor din diverse regiuni ale țării, sfaturi pentru plugari, informațiuni din țară și străinătate, ghicitori, snove, epigrame, răspunsuri.

Cea mai bună revistă pentru popor. Facem un călduros apel către frații învățători, s-o răspândească în cercuri cât mai largi.

Redacția și Administrația:
Str. Prel. Polonă 13. București III.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

Mișcările corpului didactic primar în jud. Sălaj

I. DETAȘARI. — I. Seria I.

a) Invățătorii detașați din județul Sălaj în alte județe:

1. Ioan Zdrîtea din com. Porț la șc. No. 1 Oradea, 2. Irina Mateiu din com. Unguraș la Cluj, 3. Emilia Boariu din com. Plopiș la Cluj, 4. Paulina Chișiu din com. Poptelec la Cluj, 5. Alexandru Negrea din com. Bocșița la Sălazdru jud. Mureș, 6. Ștefan Berecz din com. Șamșud la Casonul mic jud. Trei Scaune, 7. Emilia Drăgan din orașul Zălau la Satu-Marc, 8. Beatrice Teodorescu din com. Turbuța la Roman, 9. Gheorghe Tănăsescu din com. Cehăluțiu la Mușcel, 10. Nicolae I. Barbu din com. Huseni la Vâlcea.

b) Invățătorii detașați din alte județe, în jud. Sălaj.

1. Luba Potra din Huedin-Cluj la Carei, 2. Elena Iopure din Șomeuta-S.-Mare la Carei, 3. Terezia Jeck din Vaslobeni-Ciuc la Urziceni, 4. Letiția Lolici din Tg.-Lăpuș-Someș la Zălau, 5. Florica Sabadâși din Tinoasa-Trei Scaune la Bocșa, 6. Ecaterina Pereni din Imperciuc la Cosniciul de Sus, 7. Elisabeta Văloanu din Turț-S.-Marc la Dindești, 8. Maria Curea din Șeica Mare-Tărnăva Mare la Măeriște, 9. Gheorgho Gligor din Vidra-Turda la Scărișoara Nouă, 10. Rozalia Deac din Eliseni-Odorheiu la Ser, 11. Maria Murgu din Rona de Jos-Maramureș la Crasna.

c) Invățătorii detașați în cuprinsul jud. Sălaj.

1. Adela Ionel din Sanislău

la Carei, 2. Vasile Ardeleanu din Sărăuad la Andrid, 3. Ioan Buta din Asuajul de jos la Ariniș, 4. Leontina Vanca din Ban la Bănișor, 5. Gheorghe Chiorean din Brăglez la Boian, 6. Ioan Terheșiu din Aluniș la Brebi, 7. Vasile Pușcașiu din Ciglean la Cuceu, 8. Petru Pantea din Jibou la Giurtelecul-Hodod, 9. Florica Pantea din Chechiș la Giurtelecul-Hodod, 10. Sabin Toduțiu din Irina la Pișcolt, 11. Maria Toduțiu din Dindești la Pișcolt, 12. Aurel Pop din Husia la Someș-Guraslău, 13. Vasile Părău din Bocșița la Sighet, 14. Gheorghe Porumb din Zălnoc la Șilindru, 15. Emil Huza din Derșida la Șilindru, 16. Vasile Onac din Reghea la Tășnad, 17. Vasile Chișiu din Iaz la Eriu-Săncraim, 18. Emilia Trufașiu din Tireain la Zălau, 19. Adalbert Gabriel din Mofitnău Mare la Carei-Ferma, 20. Eugenia Rusu din Bocșa la Zălau, 21. Angelă Cucuta din Tășnad la Acâș, 22. Gheorghe Savu din Moigrad la Aluniș, 23. Pavel Timoc din Oarța de sus la Asuajul de jos, 24. Tiberiu Pop din Someș Odorheiu la Buciumi, 25. Melania Pop din Lupoia la Bucium, 26. Gh. Pernoșin din Fetindia la Camăr, 27. Irina Șimon din Ghirolt la Cănaș, 28. Emilia Szentpetery din Dioșod la Chechiș, 29. Ana Cionfi din Ariniș la Hurcul Marc, 30. Iuliana Șandor din Oarța de Jos la Huseni, 31. Ilie Bălăneanu din

Muncel la Jibou, 32. Dumitru Șimonca din Ferma Clara la Moftinul Mare, 33. Nicolae Caba din Cosniciul de Sus la Moigrad, 34. Emilia Marchiș din Brebi la Oarța de Jos, 35. Emilia Hoblea din Săcășeni la Pătălușa, 36. Valeria Varga din Nadișul la Periceiu, 37. Elisabeta Sabo din Horoatul la Sânmiclăuș, 38. Valeria Radu din Ulmeni la Someș-Oderheiu, 39. Aurelia Filip din Sânmiclăuș la Tășnad 40. Gheorghe Pop din Pătălușa la Zalnoc, 41. Augustin Talpoș din Bobota la Dioșod, 42. Elena Tătar m. Talpoș din Periceiu la Dioșod, 43. Elisabeta Holsinger din Sanislău la Carei, 44. Văd. Cornelia Budea din Cehul Silvaniei la Șimleu, 45. Gabriela Perva din Tășnad-școală la Tășnad-grădiniță, 46. Elena Chereji din Dindești la Moftinul-Mic.

2. Seria II.

a) Invățătorii detașați din alte județe în jud. Sălaj.

1. Ana Dinulescu din Libotin-Someș la Zălau, 2. Valeria Plaian din Ardan-Năsăud la Șimleu, 3. Cornelia Ostate din Hinchiriș-Bihor la Câmpia, 4. Emil Moca din Slătioara-Maramureș la Irina, 5. Ecaterina Pop din Petrești de Jos-Turda la Rachiș, 6. Luiza Pop din Ocna de Sus-Odorheiu la Sărăuad, 7. Teodor Goia din Mierța-Cluj la Răstolț.

b) Invățătorii detașați în cuprinsul județului Sălaj.

1. Felicia Haiduc din Badon la Zălau, 2. Ioan Mureșanu din Câmpia la Zălau-Revizorat, 3. Eugenia Floca din

Unimăt la Carei, 4. Silvia Vereș din Chiniz la Carei, 5. Maria Moldovan din Buciumi la Lupoiaia, 6. Ioan Oproiu din Treznea la Gârceiu, 7. Ioan Boeru din Leșmir la Port, 8. Ioan Ardeleanu din Siciu la Sărăuad, 9. Laura Gherman din Hurezul Mare la Sighet-Colonie, 10. Olariu Macedon din Gălpăia la Unguraș, 11. Viorica Căpălășiu din Tămășești la Unimăt, 12. Emilia Nagy din Stărciu la Siciu, 13. Maria Stanciu din Ciurmărna la Stărciu, 14. Gavrilă Pop din Bădăcin la Halmoșd, 15. Maria Pop din Bădăcin la Halmoșd, 16. Ioan Gălgău din Halmoșd la Cățălul, 17. Maria Gălgău din Halmoșd la Cățălul, 18. Corneliu Fănățeanu din Cățălul la Bădăcin, 19. Elena Fănățeanu din Cățălul la Bădăcin, 20. Ioan Vescan din Aghireș la Drighiu, 21. Felicia Oltanu din Crasna la Supurul de jos.

II. Numiri de invățători în mod provizoriu.

a) Seria I.

1. Nosa Elvira Știrbu la Carei, 2. Pop Felicia la Ariniș, 3. Chișiu Emil la Aghireș, 4. Iordache T. Const. la Ban, 5. Iuga Gh. Gheorghe la Bicaș, 6. Părău Vasile la Bocșița, 7. Leventa P. Ioan la Borza, 8. Emilia Ardelean m. Terheșiu la Brebi, 9. Chiorean Gheorghe la Cehălnțiu, 10. Nosa Augusta la Cehul-Silv., 11. Necula Gh. Ștefan la Chelșița, 12. Caba Ana la Cheniz, 13. Matieșan Ștefan la Crasna, 14. Govor Tiberiu la Ciglean, 15. Labo Ioan la Ciurmărna,

16. Buteanu Aurel la Derșida, 17. Groza Viorica la Ghirolt, 18. Velicu Marin la Horoatul, 19. Fanea Nicolae la Husia, 20. Lecca I. Nicolae la Iaz, 21. Bucă Ioan la Jac, 22. Alămiță Ioan la Leșmir, 23. Leticia Tegeș la Moftinul Mic, 24. Rotaru Apostol la Muncel, 25. Crișan Ana la Plopiș, 26. Mureșan Eugenia la Poptelec, 27. Cotuțiu Maria la Pria; 28. Hoprich Livia la Săcășeni. 29. Pop Nicolae la Șamșud, 30. Moldovan Olimpia la Șimian, 31. Cădar Onac Rozalia la Tășnad, 32. Fărcaș Vasile la Traniș, 33. Tureu D. Nicolae la Turbuța, 34. Dulfu Victoria la Ulmeni, 35. Dănilă Pinteia Maria la Sâg, 36. Iliescu Gheorghe la Fetindia, 37. Rădulescu Constantin la Nadișul. 1. Elisabeta Marton cond. la Sanislău, 2. Emilia Mureșan cond. la Santău, 3. Viorica Trifu cond. la Tiream.

b) Seria II.

1. Gabriela Deac la Bocșița în locul lui Vasile Părău numit în altă localitate; 2. Elisabeta Olah la Iaz în locul lui Lecca J. Nicolae numit în altă regiune; 3. Ruxandra Bârsan la Nadișul în locul lui Const. Rădulescu numit în altă regiune; 4. Ana Lucaciu la Oarța de Sus; 5. Teodor Sonea la Pria; 6. Emilia Pinteia la Tămășești; 7. Ana Bartha la Valea Târnei; 8. Valeria Flonta la Peceiu; 9. Gheorghina Stratulat la Turbuța, în locul lui Tureu D. Nicolae numit în altă regiune.

Ministerul a dispus ca noii numiți în învățământ în mod

provizoriu cari nu se vor prezenta la catedră până la data de 1 Noembrie a. e. vor fi înlocuiți.

— „**Cele Trei Crișuri**“
la granița de Nord-Vest a țării.
In ziua de 8 Oct. 1933, în cadrele unei frumoase și înălțătoare scribări, s'a înființat biblioteca: „*Cele Trei Crișuri*“ donată de conducerea acestei reviste, societății de cultură „P. Dulfu“ din com. Someșnileac, jud. Sălaj

In numele societății de cultură „P. Dulfu“ care a avut fericirea de a se bucura de un frumos număr de cărți, precum și de o însemnată colecție a prețioase reviste, îmi i-au plăcuta datorie de a mulțumi și pe aceasta cale conducerii prețiosului focar de lumină și cultură ce prin razele sale binefăcătoare împrăștie lumină și știință aicea la granița de Nord-Vest a țării...

Țin să mulțumesc în mod deosebit Dnui Colonel George Bacaloglu, fondatorul, directorul și un distins colaborator al acestei reviste, pentru gestul înălțător ce l-a manifestat acordând societății noastre de cultură această hrană aufflească atât de necesară în acest sătuleț așezat în acest colț al țării, ce n'a fost nici el ferit de toate curentele grele și periculoase ale vieții sociale de astăzi.

Odată, pătrunsă în satul nostru „*Sărăceni*“, această bibliotecă va fi farul în jurul căreia cei amenințați de întunerecul ignoranței, ce tot mai mult îi amenință cu valurile lui co-

pleșitoare, se vor aduna sorbindu-i cu nesațul sufletului lor dornic de cultură, razole sale binefăcătoare.

E de prisos să mai amintesc însemnătatea penetrării acestui puternic izvor de lumină în Nord-vestul Ardealului, aceasta cu atât mai mult, cu cât în jurul acestei reviste sunt grupați aproape toți oamenii mari ai țării noastre, dându-i astfel prin distincția lor contribuție, tot ceace este necesar ca hrană sufletească unui popor atât din punct de vedere intelectual, cât și din punct de vedere patriotic și național.

De asemeni, nu pot să-mi arăt recunoștința mea deplină prin așternerea pe hârtie a acestor câteva neîndemnate rânduri, fără ca să recomand abonarea și spriginirea distincției și prețioasei reviste: „*Cele Trei Crișuri*“ de către fiecare din aceia, ce cu atâta mândrie își zic și cu drept cuvânt, pionii luptelor naționale și culturale dela satele noastre.

Victor Lungu
inv.

— **Aviz.** Accesul în biroul Revizoratului școlar este liber în fiecare zi de lucru, *numai între orele 11—13.*

Sâmbăta să primească audiențe pentru membrii corpului didactic cu începere dela ora 9 dimineața.

Aceste dispozițiuni sunt luate în interesul serviciului și rugăm cu insistență să se observe cu toată strictetea.

— **Lichidarea liceului cu 7 clase.** Ministerul Ins-

trucțiunii, având în vedere că începând cu viitorul an școlar se înființează clasa 8-a la licen, a hotărât ca elevii cari, în anul trecut (1932—33) au urmat clasa 7 și au rămas repetenți să aibă dreptul ca, înscriindu-se ca particulari pentru repetarea acestei clase să poată trece în clasa 7 în anul viitor sub regimul vechi programe a liceului cu șapte clase.

Spre a preciza, însemnăm că elevul care a rămas repetent în clasa 6 la finele anului școlar 1932—1933, dacă ar urma să urmeze ca elev la o școală de stat, ar trebui să facă opt clase, pe câtă vreme dacă se înscrie ca particular termină liceul cu șapte clase.

— Dela Asociația generală a învățătorilor.

Președintele Asociației generale a intervenit stăruitor la ministerul de instrucție ca să se revină asupra măsurii de a se opri inspecțiile speciale în vederea înaintării celor în drept la gr. II și I, arătând câtă neliniște și câtă turburare a produs această măsură în rândurile învățătorilor interesați.

D. secretar general al ministerului ne-a declarat că hotărîrea luată n'a fost cu caracter definitiv, ci numai pentru timpul cât organele de control au trebuit să se ocupe de alte chestiuni urgente în legătură cu organizarea învățământului.

D. secretar general a declarat apoi că găsind îndreptățită cererea noastră, se va reveni fără întârziere asupra hotărîrii luate dându-se ordine

să se facă inspecțiile speciale celor care le-au solicitat.

*

Asociația generală a intervenit la ministerul de finanțe să nu mai întârzie cu eliberarea bonurilor de impozit cvenute învățătorilor pentru salariile restante din 1931.

Bonurile de impozit să se elibereze pentru învățători cu *precădere*, ei fiind cei mai nesocotiți în drepturile lor.

Vom repeta stăruințele în această privință și dacă până la deschiderea Parlamentului nu se va fi făcut cecece cer învățătorii, președintele asociației va ridica chestiunea în Cameră.

*

Comitetul central al asociației generale a învățătorilor a fost convocat în Capitală pe ziua de 5 Noembrie.

Va fi o ședință de importanță deosebită. În afară de chestiunile ce privesc mersul și organizarea asociației, se va stabili atitudinea de luat și acțiunea de desfășurat în vederea bugetului viitor, se vor hotărî măsurile pentru strângerea fondurilor necesare ridicării „Casei Învățătorilor“ în București, și se va cerceta condițiile în cari s'ar putea înființa „Contenciosul Asociației“.

— **Reprezentăție teatrală de binefacere.** Se face cunoscut că, Joi 9 Noembrie a. c., în sala teatrului orașesc din Zălan, va avea loc o reprezentație de gală sub

patronajul de onoare al Dnei Mareșal Averescu. Se va juca piesa „Striana“ comedie eroică într'un act și 2 tablouri de Alfred Moșoiu.

Venitul net este destinat a alimenta fondul pentru a ajuta copiii Moșilor.

Prețuri: 20 40 și 60 lei de persoană, după staluri.

Avându-se în vedere împrejurarea fericită că, trupa teatrului Național din București ne face deosebita cinste de a se produce în orașul nostru, precum și scopul urmărit, nădăduim că Dnii membri ai corp. did. din loc și jur, vor participa în număr cât mai mare.

Modificarea legii generale de pensii. Ministerul de finanțe a alcătuit un anteproiect al legii generale de pensii. Pentru a cunoaște și cuvântul funcționarilor de toate categoriile, a instituit o comisiune de studii, formată din reprezentanții tuturor categoriilor de funcționari. Reprezentantul Asociației Generale a învățătorilor este d. Iordan I. Tacu.

Anteproiectul prevede că pensia pentru vechimea de serviciu se poate dobândi când funcționarul are 35 ani de serviciu și 57 ani de vârstă împliniți. Vârsta pentru pensionarea din oficiu este de 60 ani, când funcționarul urmează a fi pensionat cu ori câți ani serviți ar avea, iar minimul este de 15 ani.

Buletinul Revizoratului școlar al jud. Sălaj.

(Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.)

No. 6422—1933. **Biblioteci și material didactic primit dela „Casa Școalelor.”** În legătură cu ordinul nostru No. 6422—1933, invităm pe toate direcțiunile școalelor cari au primit în cursul anului 1933 dela „Casa Școalelor“ biblioteci și material didactic, fie direct fie prin societatea culturală „Sălăjana“ sau pe alte căi: să înainteze imediat Revizoratului școlar o copie din registrul inventar de lucrurile primite. În raport se va menționa data primirii și prin cine le-a primit. Așteptăm executarea prezentului ordin fără alte invitații.

No. 8878—1933. **Instrucțiuni pentru ținerea licitațiilor.** În baza ordinului No. 44219—1933 al Ministerului Instrucțiunii avem onoare a Vă comunica mai jos în copie deciziunea No. 191316—1933 a Ministerului de Finanțe relativ la publicarea licitațiilor pentru furnituri și lucrări de cel mult 300.000 lei: **DECIZIUNE** Noi Ministru Secretar de Stat la Departamentul Finanțelor, având în vedere întârzierea produsă și cheltuelile ce fac instituțiile publice cu publicarea licitațiilor de mică importanță la cari nu sunt interesați decât furnizorii și anteprenorii din localitatea sau regiunea respectivă, **DECIDEM:** Art. I. Licitatiunile pentru furnituri și lucrări de cel mult 300.000 lei, valoarea la cari sunt interesați numai furnizorii și anteprenorii locali, pot fi publicate de instituțiile publice într'un ziar și Monitorul județului sau comunei respective în loc de Monit. Oficial cu condițiunea respectării întocmai a dispozițiunilor art. 94—100 L. C. P. în ce privește termenele libere de publicație și cu condițiunea nefracționării lucrărilor în scopul de a nu se mai face publicații în Monit. Oficial. Art. II. Dl Director al O. C. L. este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni care se va publica și în Monit. Of. În baza ordinului No. 124.853—1933, al Ministerului Instrucțiunii avem onoare a Vă aduce la cunoștință că, Oficiului Central de Licitații cu adresa No. 164.642—1933, ca răspuns la cererile ce i se fac de unele instituții de-aviza asupra contractărilor prin bună învoială încuviințate de art. 89 din Legea Contabilității Publice, reamintește dispozițiunile din normele pentru ținerea licitațiilor publice din Monitorul Oficial No. 127—1931. „Toate Ad-țiile publice cari vor face contractări din acest fel sunt obligate să comunice de urgență și O. C. L. felul materialelor prețurile și cantitățile pentru cari s'a

contractat.” Se vede că aceasta dispozițiune este categorică: se contractează și numai după aceea se comunică O. C. L. rezultatul. — Cum pe de o parte unele instituțiuni cer — fie aviz asupra rezultatului acestora — fie autorizare în prealabil de a se trata prin bună învoială pentru cazuri cari intră în prevederile art. 89 L. C. P. și cari contractări nu sunt subordonate vreunui aviz sau autorizări a O. C. L. și cum pe de altă parte comunicarea făcută de O. C. L. că s'a luat notă de rezultatul tratării în chestiune s'a considerat adeseori drept un aviz, care atunci când nu s'a comunicat a fost așteptat și cerut din nou și deci s'a întârziat fără nici o justificare contractarea, avem onoare a Vă preciza următoarele: 1. Pentru contractările prin bună învoială cari nu intră în prevederile art. 69 din Regl. O. C. L. nu se mai cere O. C. L. și deci nici aștepta din partea sa vre-o autorizare în prealabil sau vreun aviz asupra rezultatelor acestora arătări prin bună învoială. 2. Rezultatele obținute se vor trimite la O. C. L. *numai după contractare* și anume comunicându-ni se numai datele prevăzute în formularul de pe verso. 3. O. C. L. nu va mai face nici o comunicare asupra acestor tratări și deci instituțiile nu vor mai aștepta vreun răspuns la comunicările ce au făcut O. C. L. 4. O. C. L. își rezervă dreptul de a cere relațiuni ulterioare pentru identificarea calității materialelor pentru cari s'a contractat prin bună învoială. 5. Se atrage atențiunea în mod special și insistent asupra faptului că este cu totul interzis de a se fracționa valoarea angajamentelor prin contractări prin bună învoială — în scopul eludării ținerii de licitații publice — cunoscând că aceste fracționări se sancționează conform dispozițiilor din art. 91 L. C. P. 6. Pentru a nu se pace confuzie se atrage atențiunea că toate tratările prin bună învoială ce se fac însă pe baza dispozițiilor art. 69 din Regl. O. C. L. se avizează în prealabil de O. C. L. pentru aceasta instituțiile publice sunt obligate a cere în prealabil avizul O. C. L. FORMULAR de științele necesare Oficiului Central de Licitații asupra contractărilor prin bună învoială, cari depășesc valoarea de 10.000 lei. 1. Care este obiectul lucrării pentru care s'a contractat. 2. Ce cantități. 3. Câți concurenți s'au invitat la tratare. 4. Câte oferte s'au primit. 5. Au fost invitați concurenții să supra oferteze în ședință. 6. S'au supra ofertat? 7. Care este prețul la care s'a făcut adjudecarea pentru fiecare articol.

No. 8868—1933. **Înaintările la gradul I. și II.** Onor. Minister cu ordinul No. 152.928—1933 ne face cunoscut că, sub regimul actualei legi a învățământului primar, nemai făcându-se înaintări de învățători la gradul II. și gradul I, nu se vor mai înainta Ministerului cereri prin cari se solicită inspecții speciale pentru înaintare la gradul menționat. În consecință cererile ce se vor trimite direct Ministerului vor rămâne fără răspuns.

No. 8871—1933. **Situația normaliştilor cu diplomă fără post în învățământ.** Se invită direcțiunile școalelor de stat din cuprinsul acestui județ, de a raporta în termen de 3 zile, numele normaliştilor cu diplomă Seria și Media, fără posturi în învățământ, precum și situația stării civile a fiecăruia în parte. În legătură cu aceasta se va aduce la cunoștința normaliştilor respectivi că sunt invitați a da tot concursul efectiv prin lecțiuni coruri, conferințe etc. școalelor din comuna unde își au domiciliul cunoscând că, activitatea ce va desfășura-o fiecare se va raporta la sfârșitul anului școlar de către directorul școlii, Revizoratului și se va avea în vedere la numirile ce se vor face pe viitor în învățământ. Se va menționa deosebit în raport acei cari sunt orfani de războiu.

No. 8872—1933. **Frecvența școlară.** Circulară către directorii școalelor primare de stat din cuprinsul județului Sălaj. Urmare la ordinul nostru No. 5631—1932 publicat în revista „Școala Noastră“ No. 10—1932, invităm pe D-nii directori ai școalelor primare de stat din acest județ, de a continua și în acest an școlar cu inducerea zilnic în condica de prezență a numărului elevilor prezenți la cursuri. *In ultima zi a fiecărei lună* se va raporta Revizoratului media frecvenței la toate clasele *numeric*, nu procentual, (ex.: înscriși 150; media frecvenței 115), înțelegându-se No. total al elevilor pe școală, nu pe clasă. Neexecutarea la timp a prezentului ordin, se va sancționa cu reținerea salariului pe luna respectivă.

No. 8499—1933. **Inițierea cooperativelor școlare.** Având în vedere importanța cooperăției școlare, atât din punct de vedere educativ cât și din punct de vedere al învățământului invităm toate școlile din cuprinsul acestui județ, ca până la data de 1 Decembrie a. c. să inițieze asemenea cooperative școlare, cu îndrumarea că pentru orice lămurire să se adreseze Onor. Federalei Cooperativelor școlare din com. Porcești județul Sibiu care poate trimite statute și instrucțiuni de funcționare. Pentru inițierea unei cooperative sunt necesare 2 statute, cari costă 12 lei, ce se pot trimite în mărci poștale, în plic codată cu cererea adresată Federalei.

No. 8370—1933. **Predarea religiei în școli.** Pentru înlăturarea nemulțumirilor ce s'ar putea ivi cu privire la predarea religiei în școli, punem în vedere direcțiunilor de școli primare din acest județ să comunice preoților confesiunilor minoritare până la 1 Octombrie a fiecărui an, numărul elevilor ce aparțin confesiunii respective.

No. 8442—1933. **Manualele didactice aprobate.** Ca urmare ord. nostru No. 6773—1933, publicat în revista „Școala Noastră“ No. 7—1933, Vă facem cunoscut că, Ministerul având

în vedere avizul Consiliului permanent al Instrucțiunii No. 824 din 16 Septembrie 1933, a aprobat ca pentru anul școlar 1933—1934, să se întrebuinteze în școli și manualele didactice de curs primar aprobate în anul 1926,

No. 8842—1933. **Instrucțiuni referitoare la înaintarea corespondenței oficiale.** Avându-se în vedere că deși aproape în fiecare an s'au dat instrucțiuni referitoare la întocmirea și înaintarea corespondenței oficiale, totuși se observă zilnic, că aceste instrucțiuni nu se respectă. În consecință pentru ultima oară facem cunoscut tuturor directorilor însărcinați cu întreținerea corespondenței oficiale, de a se conforma întocmai instrucțiunilor anterioare ce s'au dat în această privință, accentuând că, rapoartele de orice natură ar fi, se fac numai pe $\frac{1}{2}$ coală hârtie, anexele unui raport se prind sus în colțul stând cu ac sau agrafă, iar dacă se trimit mai multe rapoarte deodată se introduc toate într'un singur plic, nu cum fac multe școli care pentru fiecare raport întrebuintează plic separat. În ceea ce privește redactarea și forma exterioară a fiecărui raport, precum și înaintarea la termen, menționăm că într'un ansamblu de idei toate aceste oglindesc în parte, activitatea și personalitatea directorului școlii.

No. 9150—1933. **Obligativitatea învățământului.** Primindu-se zilnic rapoarte referitoare la aplicarea obligativității învățământului primar, dăm în cele ce urmează cuvenitele instrucțiuni spre a se putea pune capăt odată pentru totdeauna acestei situații creiată de nefrecvență, care nu se mai poate tolera: Domnii directori ai școlilor vizate, le incubă datoria de a aplica cu strictețe dispozițiunile Legii și Regulamentului cuprinse în capitolul II. „Obligativitatea învățământului“, îndeplinind toate formalitățile cerute de dispozițiunile art. 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 50, 58, 59 și înfățișit Art. 61 din Regulament, care prevede controlarea încasării amenzilor școlare, care nu se face în majoritatea cazurilor, din diferite considerente și a căror urmare este nefrecventarea școlii. Întrucât suscitările articole sunt destul de clare — rugăm pe cei interesați a le studia și aprofunda cât se poate mai bine, pentru ca astfel se evite aplicarea sancțiunilor disciplinare și materiale prevăzute de art. 70 din Regulament. În legătură cu aceasta facem cunoscut că, prețul zilei de muncă se fixează la 20 Lei.

No. 9151—1933. **Conferințe administrative.** Pentru discutarea și lămurirea mai multor probleme de interes administrativ și profesional, ce se ivesc acum la începutul anului școlar, în vederea asigurării unei funcționări normale a învățământului primar din județul nostru a armonizării unei munci cât mai productive, invit pe toți membrii corpului didactic dela școlile primare și grădinele de copii de stat, să binevoiască a se prezenta la conferințele administrative, ce se vor ține în centrele de plasă, participând învățătorii din plasa respectivă conform itinerarului ce urmează: 1. *Zălau*, la 28 Octomvrie 1933. 2. *Jibou*, la 29 Oct. 1933. 3. *Cehul-Silvaniei*, la 30 Oct. 1933. 4. *Crasna*, la 31 Oct. 1933. 5. *Șimleu*, la 3 Noembrie 1933. *Tășnad* la 4 Nov. 1933. 7. *Carei*, la 9 Nov. 1933. 8. *Valea lui Mihai*, la 10 Nov. 1933. Conferințele se vor ține în localul școlilor de stat la ora 10 a. m. Dnii directori vor prezenta cu aceasta ocazie rapoarte scrise de situația școlilor ce le conduc (localuri, combustibil, frecvență, registre, manuale) făcând și eventuale propuneri de îndreptare. Participarea la aceste conferințe este obligatorie.

Zălau, la 15 Octomvrie 1933.

D. Mărgineanu
revizor școlar.

POȘTA REDACȚIEI

1. **A. I. sen. în S.** Articollul „Cursurile de vară dela Sibiu” a sosit prea târziu pentru numărul de față. Va merge în Nr. viitor. „Florin Mărcuș” încă va urma.

2. **P. C. B. în N.** Este lung pentru revista noastră și nici nu e cam potrivit programului nostru. Vom încerca totuși să-i facem unele retușări ca să-l putem publica.

3. **Gh. H. în Cr.** Am amintit mai de multe ori că nu dăm curs poeziilor. Eventual mai târziu.

4. „**Anul școlar care vine**” Nu-l putem publica decât cu mari amputări. Decât așa, mai bine am renunțat. Mai scrie.

5. **Tr. C. în H.** În numărul trecut am deschis rubrica „Folklorului”. Pagubă că n'am primit material și pentru acest număr. Colegii dela țară ar trebui să facă un titlu de ambiție din adunarea acestui material: *sufletul poporului nostru*.

Redactor responsabil: **D. Mărgineanu.**

Tipografia „LUCEAFĂRUL” (propr.: G. Avram) Zălau, Telefon No. 10